

ГОЛІ АМЕБИ ЄМІЛЬЧИНСЬКОГО РАЙОНУ

Саух В.А., Пацюк М.К.

Кафедра ботаніки Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Найпростіші поширені по всій земній кулі — в морях, океанах, прісних водоймах, ґрунті або в організмах тварин, рослин і людини. Нині відомо приблизно 25 тис. видів одноклітинних організмів. Маючи морфологічну подібність у будові клітин з багатоклітинними організмами, найпростіші відрізняються від них у функціональному плані. Якщо клітини багатоклітинної тварини виконують спеціалізовані функції, то клітина найпростіших універсальна. Вона є самостійним організмом, якому властиві обмін речовин, подразливість, рух і розмноження.

Об'єктом дослідження є представники великої групи протистів – голі амеби. Це доволі поширена група нижчих еукаріотиних організмів не лише водних, а й ґрунтових біотопів.

Для опису голих амеб використовують наступні критерії: розміри клітини, наявність та розміщення скорочувальних вакуолей, розмір локомоторних форм, специфічні особливості організації уроду, опис особливостей руху амеби, наявність складок, лусок, гребенів на дорсальній поверхні клітини, характер току цитоплазми.

Однією із основних проблем є складність видової ідентифікації цих організмів. Дане явище спричинене тим, що відсутні чіткі критерії по розмежуванню видів, по причині їх значної мінливості, невеликої кількості і спірності рангів таксономічних ознак, не виробленої чіткої системи критеріїв виділених таксонів, малого опису багатьох видів. Досить часто одну і туж ознаку можуть використовувати для виділення таксонів різного рівня (підвиди, види, роди) у різних групах корененіжок.

На території Житомирської області, а саме Ємільчинському районі, вивчення голих амеб не проводилось. Вперше встановлений таксономічний склад та систематичне положення голих амеб даного регіону досліджень.

Збір матеріалу проводився протягом вересня-листопада 2010 року та березня-травня 2011 року у прісних водоймах Ємільчинського району Житомирської області. Проби зібрані з водної рослинності та з дна водойм біля берега на глибині до 10 см. Матеріал був відібраний в 23 пунктах.

При зборі матеріалу визначали активну реакцію середовища (рН) за допомогою рН-метра – 150М та температуру води (t°C). Клонування амеб виконувалось в лабораторії в чашках Петрі на непоживному агарі за методикою Пейджа (1988). Ідентифікацію видів проводили за допомогою праці Пейджа (1988).

В результаті дослідження у водоймах різного типу Ємільчинського району Житомирської області нами ідентифіковано 6 видів голих амеб. З них 1 вид родини *Amoebidae* Ehrenberg, 1838; 2 види родини *Paramoebidae* Phone, 1931; 2 види родини *Cochliopodiidae*, De Saedeleer, 1934; що відносяться до класу *Lobosea* Carpenter, 1861 і підкласу *Gymnamoebia* Haeckel, 1862. Лише один вид *Vampyrellidium perforans* Surek, Melkonian, 1980 відноситься до класу філозних голих амеб (*Filosea* Leidy, 1879), підкласу *Aconchulina* de Saedeleer, 1934, ряду *Cristidiscoidida* Page, 1984, родини *Nucleariidae* Cann et Page, 1979.

Найбільш поширеними видами є *Mayorella cantabrigiensis* та *Cochliopodium* sp. – зустрічаються майже в усіх типах водойм. Рідкісним є вид *Vampyrellidium perforans* Surek, Melkonian, 1980.

Знайдені види голих амеб є новими як для фауни досліджуваного регіону, так і для фауни України в цілому, тому в подальшому слід проводити більш масштабні дослідження видового складу голих амеб.

